

Verkennd Ecologisch Onderzoek

IJsseldijk-noord 252a te Ouderkerk a/d IJssel

Januari 2015

Watersnip-rapport 15A002

Colofon

Titel	Verkenkend Ecologisch Onderzoek IJsseldijk-noord 251a, Ouderkerk a/d IJssel
Status rapport	Conceptrapportage
Projectnummer	15A002
Datum uitgave	januari 2015
Samenstellers	Amy van den Brink, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	IntReview B.V. Sterrenlaan 24 2743 LS Waddinxveen
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. W.P. Kaandorp

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	TOETSINGSKADER	5
2.1	EUROPESE RICHTLIJNEN	5
2.2	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING.....	5
2.2.1	<i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	<i>5</i>
2.2.2	<i>Flora- en Faunawet</i>	<i>6</i>
2.2.3	<i>Natuurnetwerk Nederland.....</i>	<i>7</i>
2.2.4	<i>Visie Ruimte en Mobiliteit (2014) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)</i>	<i>8</i>
3	LOCATIEBESCHRIJVING	11
3.1	HUDIGE SITUATIE	11
3.2	BESCHRIJVING VAN DE AF TE BREKEN STAL	14
4	PLANNEN	15
5	RESULTATEN ONDERZOEK	17
5.1	METHODE	17
5.2	FLORA.....	17
5.3	FAUNA.....	18
5.3.1	<i>Vogels</i>	<i>18</i>
5.3.2	<i>Vissen.....</i>	<i>20</i>
5.3.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>20</i>
5.3.4	<i>Reptielen</i>	<i>20</i>
5.3.5	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>20</i>
5.3.6	<i>Vleermuizen</i>	<i>20</i>
5.3.7	<i>Overige soorten</i>	<i>21</i>
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	23
6.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	23
6.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	25
7	BRONNEN.....	27

1 Inleiding

Aan de IJsseldijk-noord 252a wordt een schapenhouderij gevestigd. Deze schapenhouderij gaat gebruik maken van de op deze locatie reeds aanwezige loodsen en stallen. Deze gebouwen blijven in tact. Aan de voorzijde van het terrein wordt een bestaande stal gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe bedrijfswoning. Er vinden geen ingrepen aan sloten plaats.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en Faunawet).
Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Natuurbeschermingswet 1998);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toepassing Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, Compensatiebeginsel Natuur, Recreatie en Landschap).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden, middels een bureaustudie en onderzoek naar de aanwezige flora en fauna door een deskundige op het gebied van ecologie.

In januari 2015 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

2.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormt de Natura2000 een netwerk van beschermde natuurgebieden. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt.

Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming paragraaf 2.2.1) en de Flora- en faunawet (soortenbescherming paragraaf 2.2.2).

2.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

De Natuurbeschermingswet 1998 is opgesteld voor de bescherming van natuurgebieden in Nederland, zoals Beschermde Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden. In de Natuurbeschermingswet wordt bepaald wat mag en niet mag in de beschermde gebieden. Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de waarden van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder vergunning.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of beschermd natuurmonument.

In de wijde omgeving van het plangebied liggen drie Natura2000-gebieden, te weten Boezems Kinderdijk op ongeveer 8 kilometer afstand, Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein op ongeveer 10 kilometer afstand en Donkse Laagten op 11 km afstand.

De geplande werkzaamheden veroorzaken geen schade aan de beschermde gebieden, vanwege;

- a. de afstand van het plangebied tot deze drie Natura2000-gebieden;
- b. het feit dat de kenmerkende habitats voor verblijf, voortplanting en foerageren van de kwalificerende soorten in het plangebied ontbreken.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied Boezems Kinderdijk zijn; Purperreiger, Porseleinhoen, Zwarte stern, Smient, Krakeend, Slobeend, Snor en Noordse woelmuis. De doelsoorten van het gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' zijn Kleine zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend. Doelsoorten van de Donkse Laagten zijn; Kleine zwaan, Brandgans en Kogans. Het plangebied ligt binnen de actieradius van enkele van de doelsoorten van deze gebieden. Binnen het plangebied is echter geen gelegenheid voor foerageren of verblijven voor deze soorten, vanwege de aanwezige schuren, verharding en hoge cultuurdruk. De weilanden buiten het plangebied en de brede sloten zijn wel geschikt als foerageer- en/of verblijfsgebied voor bijvoorbeeld de Smient. De werkzaamheden beperken zich echter tot de westkant van het plangebied, het gedeelte dat zich het dichtst bij de dijk bevindt, waar de cultuurdruk het hoogst is. Van eventuele storende effecten op Natura2000-doelsoorten door licht of geluid tijdens de bouwwerkzaamheden is daarom geen sprake.

2.2.2 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De Flora- en faunawet is opgesteld om in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen. Van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen zijn er ongeveer 500 beschermd voor de wet. Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aangelegd, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd.

De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), overige soorten (tabel 2 FF-wet) en streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet). Soorten uit tabel 3 zijn tevens ingedeeld in beschermde soorten die vallen onder het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en beschermde soorten die vallen onder Bijlage IV van de Habitatrictlijn.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij de Rijksdienst van Ondernemend Nederland. Voor soorten in tabel 3 dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten of een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn. Deze wettelijk omschreven belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (niet van toepassing bij soort van bijlage IV van Habitatrictlijn).

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

NB. Binnen afzienbare tijd gaat de aanvraag van ontheffingen naar het Provinciaal samenwerkingsverband, Bij Twaalf. Indien de flora- en faunawet is aangehaakt bij de omgevingsvergunning blijft de gemeente het bevoegd gezag en aanspreekpunt.

Door het nemen van (mitigerende) maatregelen kan een ontheffingsaanvraag in de meeste gevallen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. Deze mitigerende maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Ook het integreren van ecologische maatregelen in onderdelen van het plan met het oog op consolideren van het leefgebied voor populaties kunnen een ontheffingsaanvraag voorkomen.

In het kader van de Flora- en faunawet zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de FF-wet vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

2.2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland in de wet benoemd als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven verkleind wordt. De EHS bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de EHS.

De natuur in de EHS is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Er zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. Het plangebied maakt zelf geen deel uit van EHS-gebied (zie figuur 1), maar rondom liggen wel gebieden die deel uitmaken van de EHS. Op ongeveer 1,5 km afstand ten oosten en zuidoosten van de planlocatie ligt een belangrijk EHS-gebied. Ten noorden en westen maken de oevers van de Hollandsche IJssel deel uit van de EHS. Tussen deze oevers en het plangebied loopt de dijk met weg en is bebouwing aanwezig. De werkzaamheden beperken zich tot het gedeelte van het plangebied dat zich het dichtst bij de oostzijde van de dijk bevindt, waar de cultuurdruk het hoogst is. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de sloop van de schuur en de bouw van de woning zullen vanwege de ligging van de planlocatie binnen het agrarisch bebouwingslint van de IJsseldijk, waar de cultuurdruk hoog is en vanwege de afstand van het plangebied tot de EHS-gebieden geen schade veroorzaken aan de EHS.

Figuur 2: Ecologische hoofdstructuur en Natura2000 in de omgeving van het plangebied (met rode cirkel aangegeven).

2.2.4 Visie Ruimte en Mobiliteit (2014) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)

Op 9 juli 2014 is de Visie ruimte en mobiliteit (VRM) vastgesteld door de Provinciale Staten. Deze visie geeft op regionaal niveau invulling aan de ruimtelijke ordening en maatregelen op het gebied van verkeer en vervoer.

De belangrijkste doelen van deze nieuwe visie zijn:

- Ruimte bieden aan ontwikkelingen;
- Aansluiten bij de maatschappelijke vraag naar woningen, bedrijfsterreinen, kantoren, winkels en mobiliteit;
- Allianties aangaan met maatschappelijke partners;
- Minder toetsen op regels en meer sturen op doelen.

De Visie ruimte en mobiliteit bestaat uit; a. De Visie ruimte en mobiliteit, b. het Programma mobiliteit, c. het Programma ruimte en d. de Verordening ruimte 2014.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld). Deze beleidsregel is opgenomen in de Visie ruimte en mobiliteit.

In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- de Ecologische Hoofdstructuur;
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

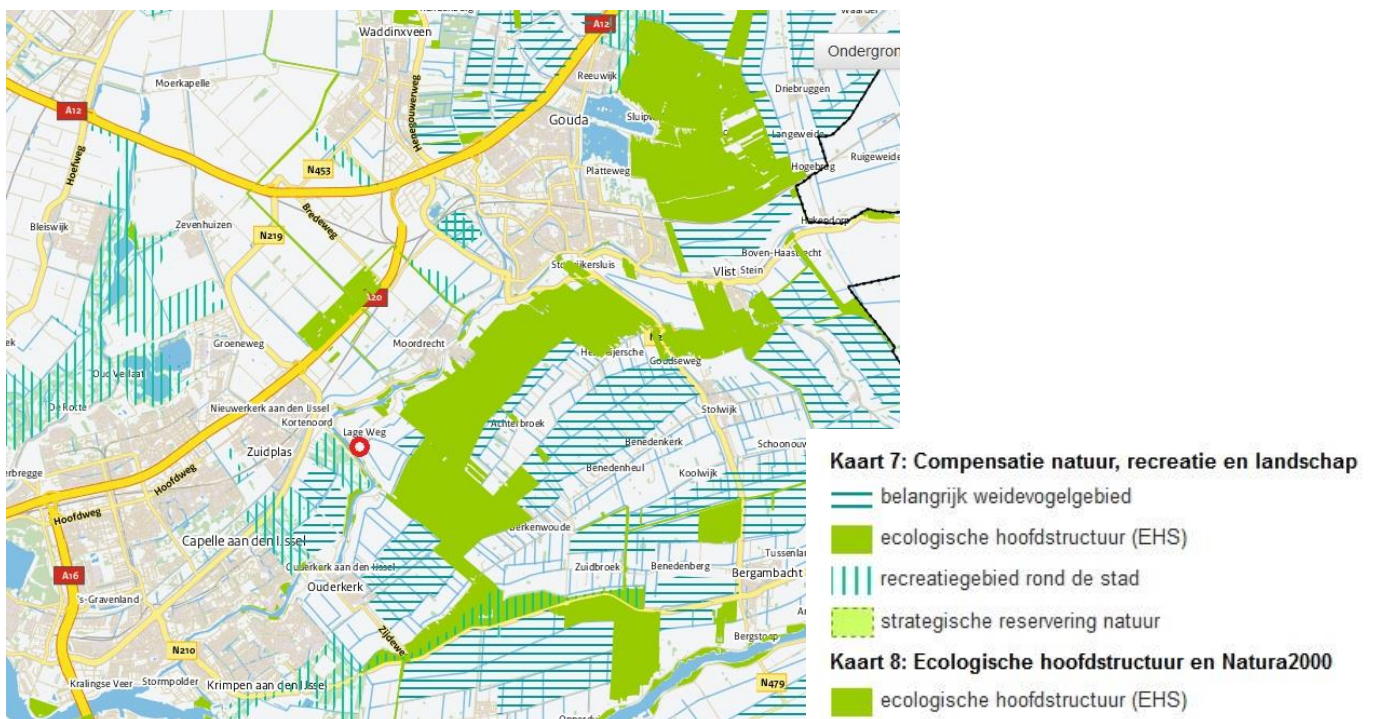
Biotopen voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Een aantal van de bovenstaande elementen is in de omgeving van het plangebied aanwezig. De EHS is reeds genoemd in paragraaf 2.2.3.

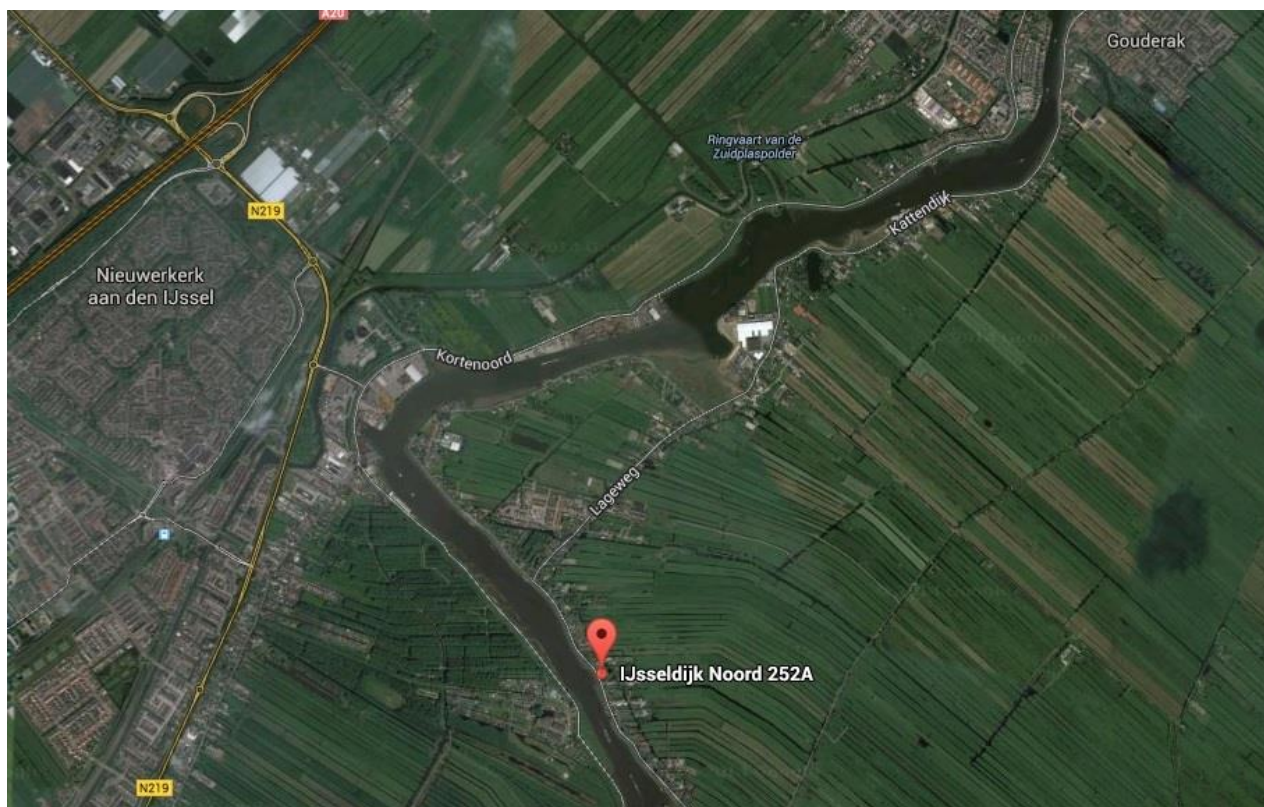
Het plangebied grenst niet aan belangrijk weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde belangrijk weidevogelgebied bevindt zich op meer dan een kilometer afstand van de planlocatie.

Het plangebied zelf is niet geschikt voor weidevogels. Het terrein is voor een groot deel verhard en in gebruik t.b.v. agrarische bedrijfsvoering. Het plangebied ligt binnen het bebouwingslint van de IJsseldijk-noord, met diverse agrarische bedrijven in de omgeving.

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde belangrijke weidevogelgebied (meer dan een kilometer) en de reeds aanwezige hoge cultuurdruk van de bedrijven aan de IJsseldijk-noord is een negatieve invloed van de voorgenomen maatregelen op belangrijk weidegebied uitgesloten. Omdat het plangebied zelf ongeschikt is voor weidevogels is compensatie in het kader van de beleidsregel Compensatie natuur, recreatie en landschap niet aan de orde.

Figuur 2: Aanwezige EHS en andere landschappelijke elementen in de omgeving van het plangebied (plangebied met rode cirkel aangegeven).

Figuur 3: Ligging plangebied. Bron: Google Maps. Figuur 1: Overzichtskaart aanwezige EHS en Natura2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (plangebied met rood aangegeven).

Figuur 4: Luchtfoto plangebied (met geel kader aangegeven), de af te breken schuur met een rood kruis aangegeven. Bron: Bing Maps.

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten 103,441 en 104,441. Het plangebied maakt deel uit van een bebouwingsstrook langs de IJsseldijk-noord. Aan de westkant grenst het plangebied aan een erf met woonhuis en schuur, dat met een sloot gescheiden is van het plangebied. Dit erf ligt aan de voet van de IJsseldijk. Aan de noordkant scheidt een sloot het plangebied van een weideperceel en aan de zuidkant scheidt een sloot de planlocatie van een naburig erf met woonhuis. Aan de oostkant grenst het plangebied aan een weiland, waarvan het door een hek gescheiden wordt. Op deze grens staat een stenen silo.

Figuur 5: Locatie plangebied.

Op het terrein staan diverse stallen en loodsen (zie figuur 7 t/m 9). Aan de oostkant van de af te breken stenen stal staan een grote loods, opgetrokken uit damwandplaten en voorzien van een kleine houten aanbouw, een hoge loods met een bakstenen fundering en wanden van damwandplaat, een stenen varkensstal en enkele houten loodsen. Het terrein is grotendeels verhard. Aan de oostzijde van het plangebied bevinden zich twee grasstroken. Alleen de af te breken stal beschikt over een pannendak. De overige gebouwen zijn voorzien van een dak van kunststof golfplaat.

Figuur 6: De af te breken stal. Bovenin de gevel het luik dat toegang biedt tot de zolder.

Figuur 7: Achterste gedeelte plangebied in oostelijke richting.

Figuur 8: Plangebied in westelijke richting.

Figuur 9: Foto's plangebied.

Links, van boven naar beneden: gezicht vanaf de zuidkant van de af te breken schuur (links op de foto in beeld) op de grote loods met aanbouw; de hoge loods daartegenover (blijft in tact); de stenen varkensstal (blijft in tact).

Rechts, van boven naar beneden: de grote loods (blijft in tact); gezicht in westelijke richting op de beide loodsen en de af te breken stal; houten schuur aan de noordkant van het plangebied (blijft in tact).

3.2 Beschrijving van de af te breken stal

Het gebouw is ca. 200 jaar oud en in gebruik geweest als varkens- en koeienstal. Binnen in de stal zijn twee door een muur gescheiden ruimtes en een ongedeelde verdieping die via een luik in de zijgevel (zie figuur 6) te bereiken is. De muren bevatten geen spouw en vertonen veel kieren en gaten. Enkele grotere (ventilatie)gaten zijn dichtgestopt. Het gebouw is voorzien van een pannendak dat in slechte staat verkeert. Er zitten veel gaten in de dakbedekking, waardoor het op zolder tocht. Bij het hoogste gedeelte van de stal is het pannendak van de zolder aan de binnenkant met riet afgedekt. Deze afdekking is sterk verweerd en op veel plaatsen ontbreekt het riet. Bij de lagere uitbouw is het pannendak aan de binnenkant afgetimmerd met scheepsluiken.

Figuur 10: Links: interieur van beide stalgedeelten en rechts: de zoldering van de af te breken stal.

4 Plannen

De stenen stal aan de westkant van het plangebied wordt afgebroken. Op deze locatie wordt een nieuwe bedrijfswoning gerealiseerd. De overige bebouwing van het terrein en de sloten blijven ongemoeid.

Figuur 11: Schets toekomstige situatie plangebied. M=bedrijfswoning.

5 Resultaten onderzoek

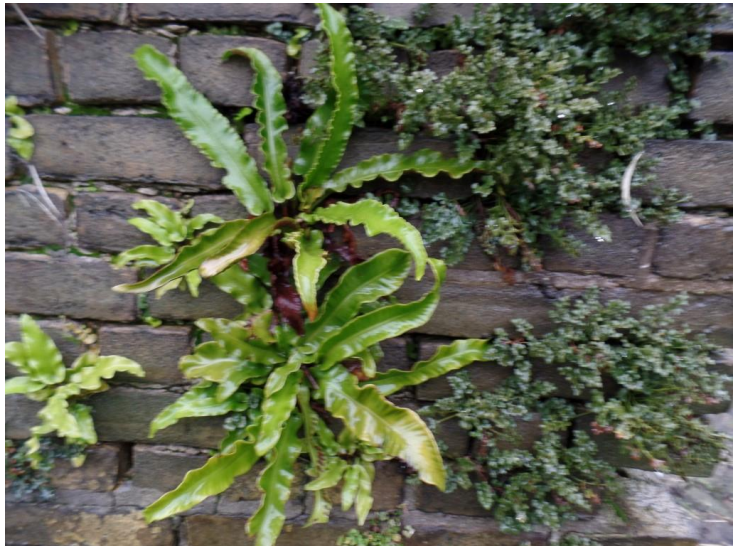
5.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke (streng) beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op dinsdag 13 januari 2015 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is tijdens deze inventarisatie een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

5.2 Flora

Een groot deel van het plangebied is verhard. Op enkele knotwilgen aan de zuidwestkant van het terrein na zijn er geen opgaande gewassen aanwezig. De knotwilgen blijven bij de vigerende plannen in tact. Aan de oostzijde van het gebied bevinden zich twee brede grasstroken. Hier zijn alleen algemeen voorkomende plantensoorten aangetroffen. Tijdens inspectie van de af te breken schuur werden verschillende plantensoorten op de zuidmuur aangetroffen, waaronder enkele tongvarens (tabel 2 FF-wet).

Figuur 16: Tongvarens op zuidmuur van de af te breken stal.

Er zijn binnen het plangebied geen andere beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor andere beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Andere beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

5.3 Fauna

5.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn geen vogelsoorten waargenomen in en rond het plangebied. Dit kan samenhangen met het weertype: regenachtig en tamelijk koud. Aangenomen kan worden dat het plangebied in gebruik is bij algemene vogelsoorten, zoals Meerkoet, Wilde eend, Merel etc. In de af te breken stal werden enkele nesten van de Boerenwaluw (categorie 5) aangetroffen (zie figuur 10: mestsporen en figuur 17). In de overige schuren en loods van het plangebied zijn geen nesten van de Boerenwaluw gevonden. De nesten van deze soort zijn niet jaarrond beschermd. Overigens zijn er in de directe omgeving van het plangebied, op andere erven, voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van boerenschuren en stallen. De voorgenomen plannen zullen dus geen negatief effect hebben op de duurzame instandhouding van de soort (zie ook 6.2: algemene zorgplicht). In de grote loods aan de oostzijde van de af te breken schuur werd een nest van een Turkse tortel aangetroffen.

Figuur 17: Boven: nesten van Boerenwaluw in de af te breken stal. Onder: interieur van de grote loods; op de foto links een duivennest.

Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. De bewoonde nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet verontrust worden.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. Er zijn geen nesten van deze vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Bij de zolder van de af te breken schuur ontbreken grote invliegopeningen en bovendien is de zolder te laag om geschikt te zijn als broedplaats voor de Gierzwaluw (categorie 2). De dakbedekking van de af te breken schuur vertoont veel gaten waardoor het op de zolder tocht. Ook in de rietbedekking zitten veel gaten en hier en daar ontbreekt deze zelfs (zie figuur 10). Vanwege de tocht biedt dit dak geen geschikte beschutte broedplek voor de Huismus. Om aanwezigheid van nesten van de Huismus uit te sluiten is een aanvullende bouwkundige inspectie van het pannendak van de af te breken stal uitgevoerd (zie figuur 18). Hierbij werden de pannen op diverse plekken gelicht. Met name de gedeelten boven de dakgoten werden geïnspecteerd, omdat de Huismus voorkeur heeft voor die dakgedeelten. Er werd op geen enkele plaats onder de pannen nestmateriaal (takjes, blaadjes, veren) aangetroffen. Het gebruik van het pannendak als broedplek door de Huismus is hiermee uitgesloten.

Figuur 18: Bouwkundige inspectie van het pannendak van de af te breken stal.

Bij de bouwkundige inspectie van de zolder van de af te breken schuur is tevens gekeken naar nestgelegenheid voor de Steenuil. Ook is gelet op aanwijzingen voor het in gebruik zijn van de zolder als broedplek bij steenuilen. Hoewel deze mogelijk wel geschikt is als broedplek zijn er tijdens de inspectie geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van steenuilen en het in gebruik zijn van de zolder als broedplaats van deze soort. De uilenwerkgroep van de NVWK bevestigt dat het plangebied weliswaar potentie heeft voor de Steenuil, maar dat deze soort er, evenals de Bosuil en de Kerkuil, momenteel niet voorkomt.

De planlocatie ligt niet ver van de Hollandsche IJssel. Om eventuele vestiging van de Oeverzwaluw in bouwzand tegen te gaan moet voorkomen worden dat er in de broedtijd steile hopen bouwzand op de planlocatie aanwezig zijn.

Binnen het plangebied zijn voor andere vogels met jaarrond beschermden nesten geen geschikte locaties aangetroffen. Jaarrond beschermden nesten worden dus niet verwacht binnen het plangebied.

5.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de Kleine modderkruiper (FF-wet tabel 2) voorkomt in de omgeving van het plangebied. Aangezien de sloten ongemoeid blijven hebben de voorgenomen maatregelen geen negatief effect op het biotoop van de Kleine modderkruiper.

5.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Aangenomen kan worden dat algemeen beschermde soorten als Bruine kikker en Kleine watersalamander (tabel 1 FF-wet) voorkomen binnen het plangebied.

In de omgeving van het plangebied komt de streng beschermde Rugstreeppad voor (FF-wet tabel 3, Habitatrichtlijn bijlage IV en rode lijst status 'gevoelig'). Binnen het plangebied is de soort tijdens de inventarisatie niet aangetroffen. In de huidige situatie is het plangebied niet geschikt als voortplantings- of overwinteringsbiotoop voor deze soort. Er zijn op het terrein geen rommelhoekjes aanwezig of zandhopen waarin de Rugstreeppad zich voor overwintering kan ingraven. Op het moment dat het terrein bouwklaar gemaakt wordt en er grond of zand voor langere tijd onbewerkt blijft liggen wordt het wel mogelijk interessant als overwinteringsgebied. Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe poelen en plassen die snel opwarmen. Deze zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Indien er tijdens de werkzaamheden ondiepe plassen en poelen ontstaan, kan het gebied ook interessant zijn als voortplantingsgebied.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën verwacht.

5.3.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Ringslang (FF-wet tabel 3, Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in de omgeving van het plangebied. Tijdens de inventarisatie is deze soort niet aangetroffen. De Ringslang is een watergebonden slang. Deze soort is voor de voortplanting afhankelijk van broeihopen en overwintert onder meer in oude konijnenholen, in hooihopen, en onder takkenbossen en braamstruiken. Binnen het plangebied is geen geschikt voortplantings- of overwinteringsbiotoop voor de Ringslang aangetroffen. Het plangebied is door de afwezigheid van een goed ontwikkelde oevervegetatie ook niet geschikt als foerageergebied voor deze soort. De Ringslang wordt hier daarom niet verwacht.

Op basis van de bureaustudie worden binnen het plangebied ook geen andere (streng) beschermde reptielen verwacht.

5.3.5 Zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat in en rond het plangebied de algemeen beschermde zoogdieren, Haas, Mol, Egel en Spitsmuis (allen FF-wet tabel 1) voor kunnen komen. Uit de verspreidingskaarten blijkt dat er geen (streng) beschermde zoogdieren voorkomen binnen het plangebied.

5.3.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn strikt beschermd (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Tijdens de veldinventarisatie is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

De muren van de af te breken stal zijn enkelwandig. Holle ruimtes, die een verblijfplaats voor vleermuizen zou kunnen vormen ontbreken. De muren, zolder en de ruimtes onder het pannendak, met name boven de dakrand, zijn tijdens een bouwkundig onderzoek zorgvuldig gecontroleerd op mestsporen die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van vleermuizen. Deze zijn nergens bij de af te breken stal aangetroffen. Vleermuizen geven de voorkeur aan verblijven waar de temperatuur redelijk constant is. Op de zolder tocht het door de vele gaten in het dak. Hierdoor is er geen stabiel microklimaat aanwezig. De ruimte warmt snel op en koelt snel weer af. Hetzelfde geldt voor de ruimte onder de pannen. Doordat de rietbekleding aan de binnenzijde van het dak veel gaten vertoont en door ontbrekende dakpannen tocht het ook in de ruimte onder de dakpannen. Raamluiken ontbreken bij de stal. De twee aanwezige luiken geven direct toegang tot de stalruimte of zolder en zijn doorgaans gesloten. Ze bieden geen beschutte plek voor vleermuizen. De af te breken stal is niet geschikt voor vleermuizen en uit het bouwkundig onderzoek van de stal blijkt dat deze inderdaad niet in gebruik is bij vleermuizen. De overige gebouwen binnen het plangebied, die alle in tact blijven, beschikken eveneens over enkele wanden en zijn voorzien van een dakbedekking van kunststof golfplaat. Ook deze lichte constructies vormen geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen doordat beschutting en een stabiel microklimaat er ontbreken. Binnen het plangebied bevinden zich geen bomenrijen of doorgaande landschappelijke structuren die interessant zijn voor vleermuizen als foerageergebied. De Hollandsche IJssel is wel interessant als foerageerroute voor vleermuizen. Exemplaren kunnen daardoor incidenteel binnen het plangebied voorkomen. Om verstoring van incidenteel aanwezige exemplaren te voorkomen dient bouwverlichting met het invallen van de schemering gedoofd te worden en 's nachts uit te zijn. De bewoners hebben niet de intentie om extra buitenverlichting aan te brengen.

5.3.7 Overige soorten

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende algemene vlinder- en libelsoorten voorkomen in en rond het plangebied, zoals Houtpantserjuffer, Paardenbijter, Kleine vos, Groot koolwitje en Atalanta.

Verder geven verspreidingskaarten aan dat de streng beschermde Groene glazenmaker en de streng beschermde Platte schijfhoren (beide soorten FF-wet tabel 3, Habitatrichtlijn Bijlage IV en Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Aangezien de sloten bij de vigerende plannen ongemoeid blijven is schade aan het leefgebied van de Groene glazenmaker en/of Platte schijfhoren uitgesloten.

Op basis van de biotoopkenmerken worden binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelde soorten verwacht.

6 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde soorten binnen het plangebied.

6.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura2000, beschermde natuurmonumenten, (P)EHS gebieden of ecologische verbindingzones). Het plangebied is niet geschikt als foerageergebied voor de doelsoorten van de nabij gelegen Natura2000-gebieden. Schade aan Natura2000-doelsoorten is derhalve niet aan de orde.
- De geplande werkzaamheden binnen het plangebied zullen geen schade veroorzaken aan de aanwezige EHS-gebieden en het weidevogelgebied in de omgeving.
- Voor de algemeen beschermde soorten (Groene- en Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander, Haas, Mol, Egel, Spitsmuis en Hermelijn) geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de FF-wet wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De FF-wet hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de FF-wet, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- Tijdens de inventarisatie zijn beschermde tongvarens (FF-wet tabel 2) aangetroffen op de zuidmuur van de af te breken stal. Voor soorten van tabel 2 geldt dat er gewerkt dient te worden volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Voordat er ingrepen aan de af te breken stal plaatsvinden dienen de tongvarens verplaatst te worden naar een groeiplaats die wat kenmerken betreft zoveel mogelijk overeenkomt met de oorspronkelijke groeiplaats. De periode waarin dit moet gebeuren ligt tussen 1 november en 1 april. In deze periode zullen de planten het minst te lijden hebben van nadelige effecten als beschadiging en uitdroging. *De maatregelen t.a.v. de uit te voeren werkzaamheden dienen vastgelegd te worden in een Ecologisch Werkprotocol. Werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden onder toezicht van een ter zake kundige. Zijn/haar bevindingen worden vastgelegd in een kort veldverslag.*

- In de omgeving van het plangebied komen Bosuil, Kerkuil en Steenuil voor. Uit bureauonderzoek en gegevens van de uilengroep van de NVWK blijkt dat het plangebied wel potenties heeft voor met name de Steenuil, maar dat noch deze soort noch andere uilensoorten momenteel gebruik maken van het plangebied. De voorgenomen maatregelen zullen daarom geen schade toebrengen aan een bestaande populatie van de Steenuil (zie 6.2: algemene zorgplicht).
- Om eventuele vestiging van de Oeverzwaluw in bouwzand tegen te gaan moet voorkomen worden dat er in de broedtijd steile hopen bouwzand op de planlocatie aanwezig zijn.
- Hoewel de beschermde vissoort Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) voorkomt in de omgeving van het plangebied zullen de voorgenomen plannen geen negatieve invloed hebben op het leefgebied van deze soort doordat de sloten ongemoeid blijven. Hetzelfde geldt voor de streng beschermde Groene glazenmaker en Platte schijfhoren (beide soorten FF-wet tabel 3, Habitatrichtlijn Bijlage IV en Rode lijst status 'kwetsbaar').
- Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde paddensoort, de Rugstreeppad (FF-wet tabel 3, Habitatrichtlijn Bijlage IV en Rode lijst status 'gevoelig') voorkomt in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is in zijn huidige vorm niet geschikt voor deze soort. Op het moment dat er voor de nieuwbouw zand gestort wordt kan het gebied wel geschikt worden als overwinteringsgebied. De Rugstreeppad kan zich dan ingraven in braakliggende grond/zand. Geadviseerd wordt om geen grond/zand braak te laten liggen op het moment dat de Rugstreeppad zich gaat ingraven eind oktober/november. Daarnaast wordt geadviseerd om gedurende de werkzaamheden te voorkomen dat er poelen en plassen ontstaan op het perceel, in bijv. bandensporen, voorafgaande en tijdens het voortplantingsseizoen, van half april tot en met juli.
- De streng beschermde Ringslang (FF-wet tabel 3) komt voor in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is echter ongeschikt als foerageer-, overwinterings- en voortplantingsgebied voor de Ringslang. Schade aan het biotoop van de Ringslang door de voorgenomen maatregelen zijn dan ook uitgesloten.
- Er zijn geen streng beschermde (grondgebonden) zoogdieren waargenomen binnen het plangebied. In de omgeving van het plangebied kunnen de Haas, Mol, Egel en Spitsmuis (allen FF-wet tabel 1) voorkomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling.
- Uit de bureaustudie blijkt dat verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied. Te weten Laatvlieger, Gewone- en Ruige dwergvleermuis. Het plangebied zelf biedt geen geschikte foerageergelegenheden. In de af te breken stal zijn geen verblijfplaatsen waargenomen en deze worden ook binnen het plangebied niet verwacht op grond van de eigenschappen van de stal en de overige bebouwing. Schade door de geplande werkzaamheden aan de gunstige staat van instandhouding van de vleermuispopulaties is uitgesloten. Wel dient, om verstoring van incidenteel aanwezige vleermuizen te voorkomen, bouwverlichting met het invallen van de schemering gedoofd te worden en 's nachts uit te zijn.

6.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

Uit onderzoek is gebleken dat het plangebied potenties heeft voor de Steenuil. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om enkele nestkasten voor de Steenuil op te hangen binnen het plangebied. Hiervoor kan contact opgenomen worden met de uilenwerkgroep van de NVWK, die de nestkasten van uilen in deze omgeving controleert:

<http://www.nvwk.nl/werkgroepen/vogelwerkgroep/uilenwerkgroep>.

In het kader van de zorgplicht wordt tevens geadviseerd om bovenlichten of deuren van de stenen varkensstal en houten loodsen open te laten staan, zodat de Boerenwaluw een broedplek kan vinden in deze gebouwen. Tevens verdient het aanbeveling om onder enkele balken een plankje te schroeven, waardoor gemakkelijk nieuwe vestiging van nesten kan plaatsvinden.

7 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013.

Geraadpleegde internetsites:

4. www.rijksoverheid.nl
5. www.hetInvloket.nl
6. www.ravon.nl
7. minez.nederlandsesoorten.nl
8. www.vleermuis.net
9. www.zuid-holland.nl
10. <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS>
11. waarneming.nl
12. www.telmee.nl
13. <http://www.nvwk.nl/werkgroepen/vogelwerkgroep/uilenwerkgroep>

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info

